

SPACEREM PO GISZOWCU

Osiedle w samym środku lasu, ogródki przy każdym domu mieszkalnym, nowoczesne punkty usługowe i społeczność, której życie toczy się w wygodnie rozplanowanej i mądrze gospodarowanej przestrzeni! Pomyślana wg idei miasta-ogrodu Ebenezera Howarda koncepcja urbanistyczna to nie filmowa utopia, a Giszowiec. Osiedle powstało z inicjatywy dyrektora generalnego spółki Giesche – Antona Uthemanna – z myślą o pracownikach zakładów koncernu. Budowę Giszowca rozpoczęto w 1906 roku, wg projektu pracowni architektonicznej Georga i Emila Zillmannów. Przez lata życie płynęło tu spokojnym, sielskim trybem. Niestety, z końcem lat 60. XX wieku 2/3 oryginalnej zabudowy uległo wyburzeniu, a w jej miejscu stanęły bloki z wielkiej płyty. Dziś ocalałe budynki są zabytkiem architektury.

Zapraszamy w niezwykłą podróż ich szlakiem!

1 Dawne nadleśnictwo - Pierwotnie w budynku mieściło się służbowe mieszkanie, a zarazem urząd nadleśniczego. Obecnie znajduje się tutaj przedszkole.

2 Dawna pralnia i łaźnia - Z powodu oszczędności do mieszkań robotniczych nie doprowadzono bieżącej wody, a ze względu na wilgoć w pomieszczeniach zakazane było pranie w domach. Dlatego na terenie osiedla wybudowano nowoczesną pralnię. W tym samym budynku znajdowała się też łaźnia wyposażona w prysznic i wanny dla kobiet, dzieci oraz dla osób chorych, ponieważ pracujący mężczyźni kąpali się na terenie kopalni.

3 Izba Śląska – Gawlikówka - W latach 80. XX wieku w pomieszczeniach gospodarczych obok gospody swoją pracownię miał Ewald Gawlik, zwany Van Goghem z Giszowca – jeden z twórców Grupy Janowskiej, czyli Koła Malarzy Nieprofesjonalnych. Utalentowany artysta pozostawił w pracowni wiele swoich dzieł, które można podziwiać w utworzonej tu galerii.

4 Dom Kultury – dawna gospoda - Położona wewnątrz parku gospoda była kulturalnym centrum osiedla Giszowiec. Architekci Georg i Emil Zillmannowie zadbali o jej efektowny wystrój. Na parterze mieściły się dwie izby szynkowe dla robotników oraz osobna sala dla urzędników. W największym pomieszczeniu odbywały się festyny, przyjęcia, przedstawienia. Do gospody przylegał parterowy budynek kręgielni, a w parku nieopodal postawiono muszlę koncertową. W zmodernizowanym obiekcie znajduje się kilkanaście pomieszczeń, w tym reprezentacyjna sala koncertowa. Działają tu również wiele kółek zainteresowań oraz restauracja „Dworek pod Lipami”.

5 Dawna szkoła ewangelicka - W 1917 roku otwarta została szkoła dla dzieci wyznania ewangelickiego. Oprócz sal szkolnych w budynku ulokowano mieszkania służbowe dla nauczycieli, a także kaplicę, w której odbywały się nabożeństwa ewangelickie, gdyż najbliższy kościół zlokalizowany był w oddalonym o ok. 6 km Rożdżeniu.

6 Domy mieszkalne - Osiedle Giszowiec składało się pierwotnie z 300 domów robotniczych, 20 domów o wyższym standardzie przeznaczonych dla rodzin urzędników kopalni oraz obiektów użyteczności publicznej. Projekt architektoniczny nawiązywał do wyglądu wiejskich chat z regionu Górnego Śląska. Domy otoczone były rozległymi ogrodami. Ocalałe z wyburzeń lat 70. XX wieku budynki mieszkalne znajdują się m.in. w rejonie ulic Barbórki, Przyjemnej, Przyjaznej, Ewy, Kwiatowej i kilku innych.

7 Dawna szkoła - Pierwszy budynek szkolny w Giszowcu został otwarty w 1908 roku. W późniejszych latach dobudowano do niego dwa kolejne. Na parterze usytuowano klasy, na górnych kondygnacjach znalazły się mieszkania nauczycieli. W 1993 roku szkoła została przeniesiona do nowej siedziby, przy ulicy Przyjaznej, a w jej dawnym budynku mieszczą się biura i lokale prywatne.

8 Dom towarowy - Dom towarowy, zwany konsumem, oferował artykuły żywnościowe i tekstylne po bardzo niskich cenach. Była tu też piekarnia, zakład mięsny, a nawet fabryka lodu.

9 Kolonia amerykańska - W 1926 roku zakłady dawnej spółki Georg von Giesche's Erben kupiło przedsiębiorstwo z USA – Silesian American Corporation (SACD). Specjalnie dla pracowników ze Stanów Zjednoczonych oraz ich rodzin wybudowano przy lesie niewielką kolonię sześciu piętrowych willi, które wyglądem nawiązywały do architektury anglosaskiej.

10 Wieża ciśnień - Mierząca 33 metry wysokości wieża ciśnień mieści się w najwyższej położonej części dzielnicy. Woda pobierana z wodociągu była gromadzona w znajdującym się w wieży zbiorniku wodnym. Następnie rozprowadzana do rozmieszczonych po osiedlu co sto metrów ozdobnych żurawi wodnych, z których mieszkańcy Giszowca czerpali wodę.

11 Willa dyrektora - Na obrzeżach osiedla, w leśnym otoczeniu wybudowano dom dyrektora kopalni. W latach okupacji niemieckiej mieszkał tu Fritz Bracht, gauleiter (przywódca partyni NSDAP) okręgu Górny Śląsk. Po II wojnie światowej w willi mieściło się przedszkole, dom kultury, harcówka, a później bank.

GISZOWIEC

i

Centrum Informacji Turystycznej
Rynek 13
tel. 32 259 38 08
e-mail: katowice@silesia.travel

godziny otwarcia:
poniedziałek-piątek godz. 9.00-17.00
sobota-niedziela godz. 9.00-13.00

welcome.katowice.eu

Autobusy z centrum miasta kursujące do Giszowca:
M13, 920, 674, 30

Rozkład jazdy: rj.metropoliatm.pl

LEGENDA

- 1 Dawny budynek Nadleśnictwa
- 2 Dawna pralnia i łaźnia
- 3 Izba Śląska (Gawlikówka)
- 4 Dom Kultury - dawna gospoda
- 5 Dawna szkoła ewangelicka
- 6 Domy mieszkalne
- 7 Dawna szkoła
- 8 Dom towarowy
- 9 Kolonia amerykańska
- 10 Wieża ciśnień
- 11 Willa dyrektora koncernu Giesche